

„Az etyeki útmenti keresztek”

(Etyek Települési Értéktár Bizottság 3/2025. (XI.13.) ETÉB határozatával értéktárba vette)

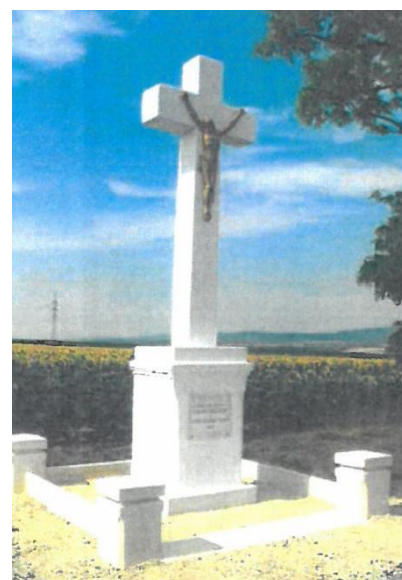
Sommer-kereszt (Alcsúti úton)

A Josef Rack által emelt bádoggal korpuszos kőkereszt a szőlők alatt állt. Az állítás pontos időpontja nem szerepel a canonica visitációban, valószínű, hogy 1780 előtt készült, hiszen Plájer Imre benedikálta, aki 1764-1780 között volt a falu plébánosa. A keresztet 1818-ban az ifjabb fiú, Michael Rack gondozta. Később (a családi elbeszélés szerint) Johann Sommer újíttatta fel az 1900-as évek elején. A kereszt homokkőve erősen megkopott az idők során. Ezért az Etyeki Német Kisebbségi Önkormányzat 2010-ben újabb értékmentésbe fogott. Az átadás ünnepe 2010. szeptember 19-én volt.

Schattmann-kereszt (Biai úton)

A bádoggal korpuszos fakeresztet Michael Schattman emeltette a Boti úton 1775-ben. A helyi plébános, Plájer Imre alesperes áldotta meg. 1818-ban az állíttató fia, Andreas Schattman telepes gondozta. Feltehetően 1829 előtt megsemmisült, mert akkor a canonica visitatio már csak egy fakeresztéről tájékoztat, s az a temetőben állt. A III. katonai felmérés térképén látható kőkereszt ma is megtalálható, 1820-ban állították. A keresztállító ükunokája, Gyurkóczy Bendegúznő a 2009-ben kettétört Krisztust újra kijavíttatva, Plaszl József lakatosmester segítségével visszarakatta a kőkeresztre.

Tiszekker-kereszt (Vértesi úton)

A keresztet Tiszekker Ferenc állíttatta 1920-ban az első világháborúban elhunyt fia Tiszekker Ferenc és veje Knecht János emlékére és a család fájdalmának enyhítésére. Mivel kőműves volt saját maga készítette el a családi emlékművet. 1997 nyarán a keresztet még korpusszal láthattuk, ami 1998-ban eltűnt a keresztszárról.

Heim kereszt (Váli úton)

A feszület az Öreghegyen, az Öreghegyi út végén, az útbal oldalán áll. Franz Heim és Therézia Schenek állíttatta 1885-ben. Fia és menyee (Franz Heim és Schenek Theresia) 1935-ben újították fel. Talapzata lábazatos, hasáb alakú, csapott párkánnyal díszített, a keresztszár íves végződésű. A kereszten újabb keletű, aranyra festett fém korpusz látható. A felső keresztszáron fekete fém táblácskában elhelyezett INRI felirat. A magas talapzat és a kereszt mészkőből készült, fehérre festett. 1998-ban Petruksa Antal, Allacher Mátyás, Fehér Antal, Mórocz Miklós, Schmidt Gyula, Fischer József áldozatos munkája révén ismételen megszépült.

Lambert-kereszt (Gyúrói úton)

A keresztet Lambert Ferenc és Katharina Geng állíttatta 1912-ben. Ma is a leszármazottak gondozzák, ápolják Grunda József és Mezei László családja.

A kereszt puha mészkőből készült, rendszeresen meszelik, rendben tartják a környékét. A korpust 2000-ben harmadszor pótolták.

Boti úti kereszt

A Boti úton, Botpuszta irányában, az út bal oldalán mészkőből készült kő korpuszos kereszt található. Két oldalt kiszélesedő, magas párkánnyal díszített talapzaton áll, melyet a homlokoldalon egykor füzérdísz ékesített, ennek ma már csak helye látható. A füzérdísz fölött és alatt a többszöri festés következtében kibetűzhetetlen felirat, alatta évszám: 1820.

Elbeszélések szerint a Szentkeresztről hazafelé tartó zarándok csoportot ezen a helyen lovas kocsin baleset érte, de szerencsésen megmenekültek. Ezért lehet ezen a helyen egy fogadalmi hála kereszt.

Báder-kereszt

A Sósút felé vezető régi földes út mellett állt a falunk első keresztje. A kőkeresztet Michael Schaeffer állíttatta 1763-ban. Plájer Imre alesperes benedikálta 1818-ban. Egy traktor véletlenül feldöntötte. A kereszt nyomait keresve, már csak a földbe süppedt köveit találhatjuk meg. A leszármazottak az állítás körülményeit nem ismerik. Valószínűleg a nagypapa segítségkérő keresztje volt a bajban és szükségben.

Körpincénél lévő kereszt

A Körpince utcában, a két évszázados Körpince bejáratánál a bal oldalon egyszerű kőkereszt áll, hasáb alakú párkányzatos talapzaton. Báthori Tibor kezdeményezésére állíttatta az Okleveles Magyar Borok háza 1998-ban. Az etyeki búcsú előtt avatták fel a keresztet 1998. július 4-én az etyeki bor tiszteletére. Varga Imre plébános szentelte fel ünnepélyes keretek között. 2001-ben a keresztet ledöntötték. 2005-ben a Körpince Kör Hagyományőrző Egyesület újíttatta fel Báthori Tibor emlékére.

Fischer-kereszt

A település külterületén, a Biatorbágy felé vezető út bal oldalán, az 1-2. kilométerközött található az Anton Fischer és felesége által 1888-ban emeltetett feszület. Hasáb alakú, csapott párkánnyal díszített talapzaton áll, a talapzat és a kereszt vörös márványból készült, a korpusz újabb keletű, fehérre festett. A kereszttörzs tagolt, a keresztszárak liliomos végződésűek. A felső keresztszáron vésett INRI felirat, feketére festve. A feszületet Anton Fischer és felesége feltehetően hálából állíttatta, a késői gyermekáldás miatt érzett örömeiben.

1950-ben, a bér márkózás előestéjén a feszületet traktorosok döntötték le. A kereszt három részre tört, és a korpusz is megsérült. Helyreállítását a Német Kisebbségi Önkormányzat határozta el 2008-ban. A költségeket az Etyeki Németek Egyesülete finanszírozta. 2009 júliusában, az Etyeki Búcsú utáni napon szentelte fel Hutóczy Béla plébános. A keresztet Scharli Ferenc, Kreis András és Petruska Antal renoválta, a korpuszt Tóth Péter pótolta.

Botpusztai új kereszt

A botpusztai körforgalom melletti kő korpuszos keresztet 2024-ben állíttatta a Jobb Etyeki Élet Egyesület, a Barankovics Alapítvány, Etyek Nagyközség Önkormányzata, a FIDESZ és a Kereszténydemokrata Néppárt etyeki szervezete támogatásával. A keresztet a sóskúti kőbányából származó kőből faragta Bencze Gábor szobrászművész. A „Reményünk Krisztus” feliratot tartalmazó tábla vörösránitból készült. 2024. szeptember 14-én Főtisztelendő Spányi Antal megyéspüspök szentelte fel.

